

Verksamhetsberättelse 2023

Avseende Barnombudet i partnerskapet för barnets rätt

Av Martin Price, Barnombudet den 29 januari 2024.

Partnerskapet

Region Uppsalas idéburna offentliga partnerskap med föreningen Barnombudet för perioden 2021-2024 (RS2020-00405) ska stärka arbetet med barns och ungas rättigheter. En ledningsgrupp med ansvariga företrädare från Region Uppsala och Barnombudet möts regelbundet för att bland annat samordna utifrån de verksamhetsplaner som respektive part har. Kontakter tas också inom gruppen mellan ordinarie möten.

Partnerskapets aktiviteter motsvarar inte allt som görs inom barnets rätt i Region Uppsala. Den uppsökande och stödande funktion som Barnombudet har medför dock att mycket av det systematiska arbetet inom barnets rätt sker inom eller i samarbete med partnerskapet. De flesta förvaltningar har egna verksamhetsplaner och de stäms av löpande med Barnombudet och redovisas till varje möte i ledningsgruppen. Vissa aktiviteter av Region Uppsala redovisas i deras årsredovisning. Barnombudets aktiviteter inom partnerskapet redovisas i denna verksamhetsberättelse och anmäls som ärende i Regionala utvecklingsnämnden (RUN).

Region Uppsalas policy för barnets rätt (DocPlusSTYR-13424) är från 2017 och skulle ha reviderats men det har fördröjts. Samma gäller Region Uppsalas övergripande handlingsplan för barnets rätt (DocPlusSTYR-13425) vars giltighetstid löpte ut 2020. Förhoppningen är att båda dokument revideras under 2024.

Partnerskapets aktiviteter organiseras under rubrikerna Samverkan, Kommunikation samt Utbildning och Stöd. Denna verksamhetsberättelse följer samma struktur.

Samverkan

Region Uppsala och Barnombudet samverkar kring att öka barns och ungas möjlighet till delaktighet och inflytande. Samt stärka barnets rätt i andra specifika frågor.

Barnombudet kan och ska med sitt breda nätverk bidra till att barnets rätt stärks både i och mellan verksamheter. Några exempel är:

- Samarbete med Region Uppsalas satsning på psykisk hälsa för barn och unga i hela länet.
- Samverkans-dagar på Uppsala universitet (inter-professionellt lärande) för alla som studerar till sjuksköterska, läkare, psykolog och socionom). Temat är barn som far illa och årligen deltar ca 700 studenter.
- Deltar i utvecklingen av samverkans-modellen ”Barnsäkert” som utgår från barnhälsovården och starkt involverar socialtjänsten.
- Tidiga insatser för barn, men också det väntade barnet. Barnombudet ingår i arbetsgrupper och håller utbildningar för länets mödravård, familjecentraler och socialtjänst med flera.
- Representanter för hela vårdkedjan för barn (från mödravård till barnsjukhus) träffas några gånger per år och barnombudet deltar i gruppen.
- Kallelser till vård för barn måste vara anpassade för deras behov. På Akademiska har Barnombudet under ett par år verkat för att nya mallar tas fram, så att alla de verksamheter som kallar barn har en god grund att utgå från. Här har Barnombudet sammanfört vårdprofessionerna, sjukhusstaben, kommunikationsavdelning och medicinska sekreterare. Nu har de första uppdaterade mallarna börjat användas.

Barns och ungas inflytande är viktigt även i utvecklingen av hur verksamheter arbetar. Barnombudet genomför dialoger med barn/unga tillsammans med bland Kultur och Bildning i dialogformen ”Kontaktklasser” och på Barnsjukhuset med formen ”Unga Experter”. Vi har också ett medansvar för de sommarjobbade regionutvecklarna som bidrar med ungt perspektiv utifrån Regionkontorets uppdrag. I klinisk vardag kan barns uppfattning fångas upp med bland annat enkät (tex PREM) och barnombudet driver nu på för en ny metod i samarbete mellan folktandvården och barnsjukhuset.

Barnets absoluta rätt till skydd ställer stora krav på att samhällets verksamheter kommunicerar och samarbetar snabbt. Under 2023 skrev flera uppdrag in i regionens budget (RPB) om stärkt samordnat arbete med barnskydd. Detta efter några års påverkansarbete från Barnombudet. Arbete kommer bedrivas brett och påbörjas 2024.

Under 2023 har Barnombudet fortsatt arbeta för att få till större samverkan kring barn som både har övervikt / obesitas och intellektuell eller kognitiv funktionsnedsättning. En pilot för hänvisning till Infoteket har testats och utvärderas.

Hur Region Uppsalas verksamheter möter och stödjer det anhöriga barnet är en viktig fråga som Barnombudet ofta får uppdrag inom. Här krävs fortsatt och mer samlat arbete.

Barnombudet företräder också Region Uppsala nationellt i några sammanhang. En medarbetare sitter i SKR:s nationella nätverk för barnets rätt och i styrgruppen för nätverket Barnanpassad Vård. Vi representerar också "Sjukvårdsregion Mellansverige" i en nationell arbetsgrupp inom kunskapsstyrningen om digitala vårdmöten för barn.

Kommunikation

Region Uppsala i samverkan med Barnombudet kommunicerar barnets rätt i olika kanaler, använder data om barns livssituation och beaktar barnets rättigheter i beslut.

På Samverkanswebben finns samlingssidan för barnrätt regionuppsala.se/barnratt Sidan har reviderats under 2023 och mer tillkommer när de nya digitala utbildningspaketen lanseras våren 2024 (se nästa tema).

Under 2023 togs en handbok fram av regionkontoret om konsekvensanalyser, där barnrätt tog en betydande plats. En mall (verktyg) finns nu också där tjänstepersoner kan fylla i bland annat hur barnets bästa beaktas i beslut. Ett viktigt arbete kvarstår att öka antalet beslut där barnets bästa särskilt beaktats. Det är lång väg kvar till att uppfylla Region Uppsalas mål i RPB 2022: "Barnets rättigheter ska beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser i mål och ärenden som rör barn."

Den kanske viktigaste målgruppen för information om barnrätt är vårdnadshavarna. Sedan länge arbetar Barnombudet med utbildning och produktion av information för föräldrar och de som möter dem i tjänsten. Två medarbetare deltar också i länsnätverket för föräldraskapsstöd, som nu blivit Preventionsnätverk. För närvarande pågår också ett projekt finansierat av Arvsfonden som handlar om att ta fram en ny metod för föräldraskapsstöd.

UL möter genom kollektivtrafiken många barn, ungdomar och föräldrar. UL vill och kan bidra till barnrätten genom dialoger, information och genom egen systematiskt arbete i tex sin planering. Barnombudet har haft möten med såväl chefer som politiska företrädare om detta.

Utbildning och Stöd

Barnombudet utbildar om, och bistår i praktisk handledning i genomförandet av barnets rätt. Region Uppsalas verksamheter tillhandahåller arenor och nätverk för spridning av kunskap och goda arbetssätt.

Barnombudets huvudsakliga roll i partnerskapet är att vara snabbt tillgänglig som rådgivare när verksamheter vill utveckla sitt arbete med eller säkerställa barnets rätt. Varje dag kontaktas vi med frågor från verksamheter. Under hösten hade vi också digital utbildning och rådgivning för en grupp intresserade förtroendevalda.

När verksamheter kontaktar oss kan råden ibland kopplas till pågående utvecklingsarbete i den berörda förvaltningens aktivitetsplan för barnrätt. Ofta leder frågorna till att Barnombudet tillsammans med förvaltningen identifierar behov av förbättringar i förvaltningen eller för regionen övergripande.

Flera tusen medarbetare i Region Uppsala har genomgått den digitala utbildningen om barnrätt i plattformen PingPong. Under 2023 spelades en ny grundfilm om barnrätt in av Region Uppsala. Manus och framförande gjordes av Barnombudets medarbetare och en ungdom. Under hösten har arbetet påbörjats med att tillsammans med förvaltningarna göra utbildningspaket till medarbetare i olika verksamheter och roller. Materialet kommer spridas i kampanjer under 2024.

Flera gånger i veckan är medarbetare från Barnombudet i Region Uppsalas verksamheter på uppdrag att utbilda om eller konkret stödja i barnrätt. Några siffror från de vi mött inom Region Uppsala:

- ca 200 barn och ungdomar i expertgrupper och kontaktklasser
- drygt 1 000 personer som möter barn och unga
- drygt 30 politiker och ca 50 övriga tjänstepersoner

I andra regioner och nationellt har Barnombudet inom sitt uppdrag i partnerskapet utbildat och mött drygt 600 anställda som möter barn och unga i yrket och cirka 200 övriga tjänstepersoner.
